

רשומות

הצעות חוק

הכנסת

14 ביולי 2014

560

ט"ז בתמוז התשע"ד

עמוד

- הצעת חוק חופש המידע (תיקון מס' 10) (תחולה על מוסדות להשכלה גבוהה), התשע"ד-2014 126
- הצעת חוק השמות (תיקון מס' 6) (שינוי שם של קטין), התשע"ד-2014 127

הצעת חוק חופש המידע (תיקון מס' 10) (תחולה על מוסדות להשכלה גבוהה), התשע"ד-2014*

תיקון סעיף 2

1. בחוק חופש המידע, התשנ"ח-1998¹, בסעיף 2 –

(1) אחרי ההגדרה "חברה עירונית" יבוא:

"מוסד להשכלה גבוהה" – אחד מאלה:

(1) מוסד שהמועצה להשכלה גבוהה הכירה בו כמוסד להשכלה גבוהה לפי סעיף 9 לחוק המועצה להשכלה גבוהה, התשי"ח-1958² (להלן – חוק המועצה להשכלה גבוהה);

(2) מוסד שניתן לו היתר או אישור לפי סעיף 21א לחוק המועצה להשכלה גבוהה;

(3) מוסד שהתואר שהוא מעניק הוכר לפי סעיף 28א לחוק המועצה להשכלה גבוהה³;

(2) בהגדרה "רשות ציבורית", אחרי פסקה (9א) יבוא:

"(9ב) מוסד להשכלה גבוהה שהמדינה משתתפת בתקציבו בהתאם להוראות סעיף 17א לחוק המועצה להשכלה גבוהה."

2. תחילתו של חוק זה שלושה חודשים מיום פרסומו. תחילה

ד ב ר י ה ס ב ר

קיומו לציבור מחשש לפגיעה במחקר.

מאחר שמוסדות אלה מספקים שירות ציבורי חיוני והמדינה משתתפת בתקציבם בשיעור ניכר, יש חשיבות רבה בהגברת השקיפות בנוגע לפעילותם ובעיגון חובתם לנהוג בשקיפות בחקיקה ראשית. לפיכך, מוצע להרחיב את תחולת החוק ולקבוע כי מוסדות להשכלה גבוהה שהמדינה משתתפת בתקציבם ייחשבו רשות ציבורית לפי החוק לעניין כל מידע שברשותם ולא רק לעניין מידע הנוגע לניהול ענייניהם הכספיים.

מכוח פסקה (10) להגדרה "רשות ציבורית" בחוק חופש המידע, התשנ"ח-1998 (להלן – החוק), נקבע לפני כעשור שמוסדות להשכלה גבוהה שהמועצה להשכלה גבוהה הכירה בהם או נתנה להם היתר או אישור, או שהתואר שהם מעניקים הוכר, הם רשות ציבורית לעניין החוק, בכל הנוגע לניהול ענייניהם הכספיים בלבד (י"פ התשס"ו, עמ' 1050). עוד נקבע כי החוק לא יחול על מוסדות להשכלה גבוהה כאמור לעניין גילוי זהותם של תורמים שביקשו להישאר בעילום שם ולעניין מידע על תקציבים ומענקים למחקר מסוים שיש להימנע מחשיפת

יוזמים: חברי הכנסת מיקי רוזנטל, עפר שלח, עמרם מצנע, מיכל רוזין

* הצעת חוק מס' 1465/19/פ (מספר פנימי: 483243); הועברה לוועדה ביום ח' בטבת התשע"ד (11 בדצמבר 2013).

¹ ס"ח התשנ"ח, עמ' 226; התשע"ד, עמ' 2.

² ס"ח התשי"ח, עמ' 191.

הצעת חוק השמות (תיקון מס' 6) (שינוי שם של קטין), התשע"ד-2014*

1. בחוק השמות, התשט"ז-1956 (להלן - החוק העיקרי), בסעיף 4, במקום הסיפה החל במילים תיקון סעיף 4 "פרטי; אולם" יבוא "פרטי אחד".
2. במקום סעיף 13 לחוק העיקרי יבוא:

"שינוי שם של קטין 13. (א) הוריו של קטין שטרם מלאו לו 10 שנים רשאים לשנות את שמו הפרטי, ובלבד שנתנו לו - אם הוא מסוגל לחוות את דעתו - הזדמנות להביע את עמדתו, רצונו ורגשותיו בעניין, ונתנו להם משקל ראוי בהתחשב בגילו ובמידת בגרותו; מלאו לקטין 10 שנים, לא ישונה שמו הפרטי אלא אם כן נתן את הסכמתו בפני פקיד רישום, כמשמעותו בחוק מרשם האוכלוסין, התשכ"ה-1965, ולעניין הוספת שם, נוסף על השם הקיים - אלא אם כן נתן את הסכמתו לשינוי מראש בכתב; לא נתן קטין כאמור את הסכמתו לשינוי, לא ישונה שמו אלא באישור בית המשפט.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), התקיימו נסיבות רפואיות שבשלן לא ניתן לקבל את הסכמת הקטין, רשאים ההורים להוסיף שם, נוסף על שמו הקיים, אף אם לא נתן את הסכמתו מראש בכתב.

ד ב ר י ה ס ב ר

לעניין שם פרטי, מוצע לקבוע כי הורים יוכלו לשנות את שם ילדם הקטין המסוגל לחוות את דעתו רק לאחר שייתנו לו הזדמנות להביע את עמדתו בעניין וייתנו לעמדתו משקל ראוי בהתחשב בגילו ובמידת בגרותו. שינוי שם פרטי של קטין שמלאו לו 10 שנים יתאפשר רק אם הקטין הסכים לשינוי או באישור בית המשפט. עם זאת, מוצע לקבוע כי אם לא ניתן לקבל את הסכמת הקטין בשל מצבו הרפואי, יוכלו ההורים להוסיף שם, נוסף על השם הקיים, אף ללא הסכמתו (סעיף 13(א) ו-(ב) המוצע).

כמו כן מוצע לקבוע כי קטין יוכל לשנות את שמו הפרטי בהסכמת הוריו, ואם לא הסכימו, יוכל לפנות אל בית המשפט בתובענה לפי סעיף 3(ד) לחוק בית המשפט לענייני משפחה, התשנ"ה-1995, שלפיו קטין רשאי להגיש בעצמו או באמצעות אדם קרוב לו תובענה בכל עניין שבו עלולה זכותו להיפגע פגיעה של ממש (סעיף 13(ג) המוצע).

חוק השמות, התשט"ז-1956 (להלן - החוק), מסדיר בין היתר את אופן הקביעה והשינוי של שמות קטינים. על אף ההשפעה הרבה של בחירת השם על קטין, החוק כיום אינו נותן כל משקל או מעמד לדעתו, גם אם הוא מסוגל להבין את השינוי ולהביע את עמדתו בעניין, וסעיף 13 לחוק קובע כי "הוריו של קטין רשאים לשנות את שמו הפרטי, ובאישור בית המשפט - גם את שם משפחתו".

הוועדה לבחינת עקרונות יסוד בתחום הילד והמשפט ויישומם בחקיקה בראשות השופטת סביונה רוטלוי, שהגישה את המלצותיה לשר המשפטים בשנת 2003, התייחסה בין היתר לצורך בשינויי חקיקה כך שיינתן משקל רב יותר לעמדתם של קטינים בהחלטות הנוגעות להם, לרבות לעניין קביעת שמם. מוצע ליישם חלק מהמלצות הוועדה ולאפשר לקטין להשתתף בהחלטות הנוגעות לשינוי שמו.

* הצעת חוק מס' 1983/19/פ (מספר פנימי: 543284): הועברה לוועדה ביום י"ט באדר א' התשע"ד (19 בפברואר 2014).

1 ס"ח התשט"ז, עמ' 94; התשס"ח, עמ' 203.

(ג) קטין רשאי לשנות את שמו הפרטי בהסכמת הוריו; לא נתנו ההורים את הסכמתם לשינוי, רשאי הוא להגיש תובענה, ויחולו לעניין זה הוראות סעיף 3(ד) לחוק בית המשפט לענייני משפחה, התשנ"ה-1995.²

(ד) הוריו של קטין רשאים, באישור בית המשפט, לשנות את שם משפחתו, ובלבד שניתנה לו - אם הוא מסוגל לחוות את דעתו - הזדמנות להביע את עמדתו, רצונו ורגשותיו בעניין וניתן להם משקל ראוי בהתחשב בגילו ובמידת בגרותו.³

בסעיף 14 לחוק העיקרי, במקום "פסול-דין" יבוא "חסוי", ובמקום "של החסוי" יבוא "ובלבד שניתנה לו - אם הוא מסוגל לחוות את דעתו - הזדמנות להביע את עמדתו, רצונו ורגשותיו בעניין וניתן להם משקל ראוי בהתחשב בגילו ובמידת בגרותו של הקטין או במידת הבנתו של החסוי, לפי העניין".

ד ב ר י ה ס ב ר

בעת הכנת הצעת החוק לקריאה השנייה ולקריאה השלישית תודון ועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת בצורך בקביעת הנסיבות הרפואיות המונעות את האפשרות לקבל את הסכמת הקטין להוספת שם לשמו, כאמור לעיל.

השפעה על זכויות הילד

הצעת החוק נועדה להיטיב עם ילדים ולהגן על זכויותיהם, שכן היא תקנה להם מעמד בהליכים לשינוי שמם וייתן משקל רב לעמדתם, לרגשותיהם ולרצונותיהם בהליכים האלה.

לעניין שם המשפחה של קטין, מוצע לקבוע כי ההורים יוכלו לשנותו באישור בית המשפט, ובלבד שניתנה לקטין הזדמנות להביע את עמדתו בעניין וניתן לה משקל ראוי כאמור לעיל (סעיף 13(ד) המוצע).

עוד מוצע, כי אם אין הסכמה בין ההורים לעניין קביעת שמו של הקטין לאחר לידתו, יהיה רשאי כל אחד מהם ליתן לו שם פרטי אחד בלבד (סעיף 1 להצעת החוק).

לבסוף מוצע לתת משקל לעמדתו של קטין או חסוי בהליכים שנוקט האפוטרופוס שלו בבית המשפט לאישור שינוי שמו הפרטי ושם משפחתו, והכול בהתחשב במידת בגרותו של הקטין או במידת הבנתו של החסוי, לפי העניין (סעיף 3 להצעת החוק).

יוזמת: חברת הכנסת עדי קול

² ס"ח התשנ"ה, עמ' 393.